

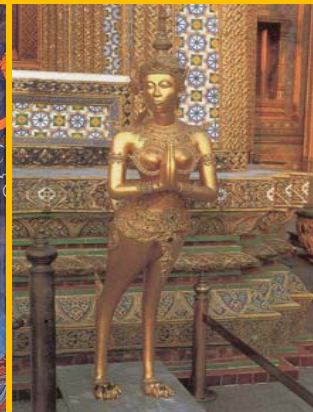
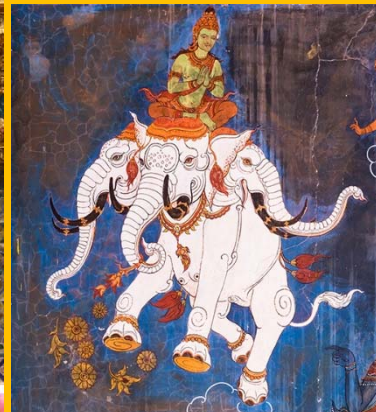

เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “นาค” ในวัฒนธรรมไทย

ณ ห้องประชุมตำราขานภาพ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร
วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

โดย : นายวีระ โรจน์พจนรัตน์
วิทยากร

สัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน เทพนิยายและความเชื่อ
นายวิระ โรจน์พจนรัตน์

สัตว์ประจำชาติ/สัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน

สัตว์ประจำชาติทั่วโลก

List of National Animals of all Countries | Scientific Names for Every Country's National Animals

NCERTBOOKS.GURU

สัตว์ประจำชาติทั่วโลก

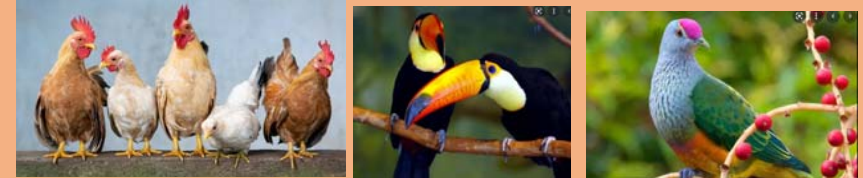
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติมีจำนวน **157** ประเทศ รวม **229** รายการ
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติ **1** รายการจำนวน **113** ประเทศ
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติมากกว่า **1** รายการจำนวน **44** ประเทศ
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติมากที่สุด **6** รายการคือ **Pakistan**
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติ **5** รายการคือ **Finland, India, Mexico, UK**
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติ **3** รายการจำนวน **10** ประเทศ
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติ **2** รายการจำนวน **29** ประเทศ
- ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนานจำนวน **14** ประเทศ

ประเภทของสัตว์ประจำชาติ

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมและ
สัตว์ **4** เท้า ร้อยละ **47**

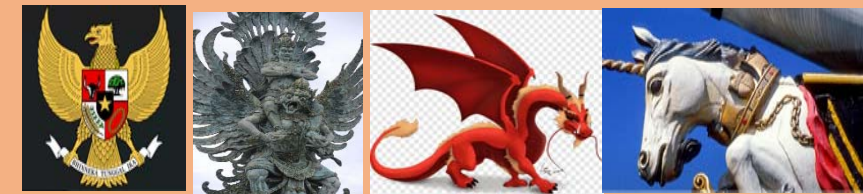
สัตว์ปีกคิดเป็นร้อยละ **35**

สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำร้อยละ **7**

สัตว์ในตำนาน/เทพนิยายร้อยละ **7**

สัตว์เลื้อยคลานร้อยละ **2**

แมลงชนิดต่างๆ ร้อยละ **2**

ประเภทสัตว์ประจำชาติที่มีมากที่สุดคือสิงโต มีถึง
13 ประเทศ สมกับเป็นราชาแห่งสัตว์จริงๆ

อังกฤษ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก มอรอคโค สิงคโปร์ ศรีลังกา
เอธิโอเปีย เคนยา แกมเบีย ลิเบีย เซียร์ราลีโอน โตโก

สรอ.ประกาศใช้นกอินทรีเป็นสัญลักษณ์ของประเทศเมื่อ 22 มิ.ย. 1972 เนื่องจากเป็น
สัตว์อายุยืน แข็งแกร่ง สง่างาม ตอนสงครามประกาศอิสรภาพตอนเช้าตรู่ ปรากฏว่านก
อินทรีที่หลับไหลตื่นขึ้นบินเหนือกองกำลังที่ต่อสู้ด้วยเสียงที่แหบแห้ง นักรบเหล่านั้นกล่าว
ขานกันว่าเสียงเรียกร้องอิสรภาพ ประกอบกับเป็นนกแข็งแรงทรงพลัง เป็นสัญลักษณ์
การนำเสรีภาพต่อโลกและก้าวสู่นาคตัวอย่างอิสระ

ยูนิคอร์น: สัตว์ประจำชาติประเภทตำนานของสกอตแลนด์
เป็นสัตว์ในเทพนิยายที่มีความน่ารัก ความบริสุทธิ์ ความสดใส
ความอ่อนโยนและมีความแข็งแรงสง่างาม ซึ่งชาวสกอตแลนด์มีความเชื่อ
เรื่องตำนานและเรื่องเหนือธรรมชาติ

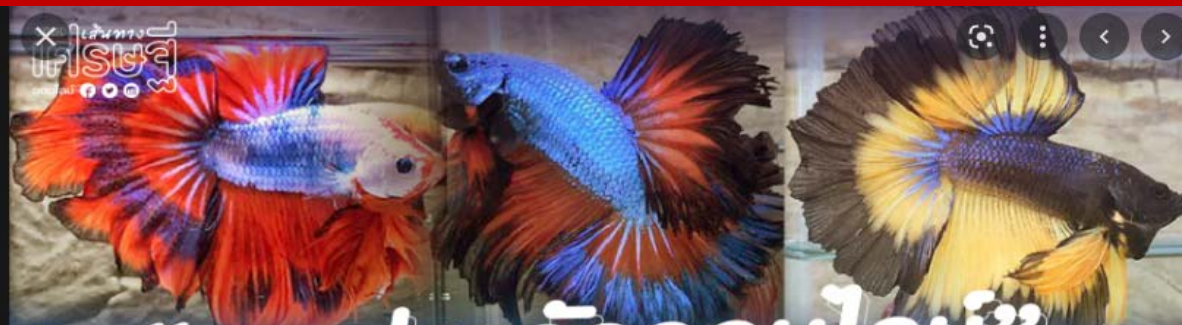

"สัตว์ประจำชาติ ปลากัดไทย"

การแสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย
อย่างชัดเจนของปลากัด ทำให้คณะกรรมการ
เอกลักษณ์ของชาติ มีมติเห็นชอบให้ปลากัดไทย
เป็นสัตว์น้ำประจำชาติ

x เล่นทาง
ฟรี ทีวี
ทุกวัน ๗๐๐ ฟี

“ขายปลากัดออนไลน์”
\$ ลงทุนเริ่มต้นหลักร้อย \$
ปัจจุบันรายรับหลักแสนต่อเดือน

สัตว์ประจำชาติประเภทเทพตำนาน เทพนิยาย หรือตามความเชื่อ
(Mythical Animals) 14 ประเทศ แม้ยังไม่เคยมีใครเห็นตัวเป็นๆ
แต่คนในชาตินั้นๆ ก็มีความเชื่อและศรัทธาจนมีการสร้างสรรค์เป็น
สัญลักษณ์ประจำชาติ

สัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน เทพนินาย ความเชื่อ (สัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติ)

- 1 เป็นสัตว์ในตำนาน จินตนาการ อุดมการณ์ และความเชื่อของผู้คนในสังคมนั้นๆ
- 2 มีประวัติความเป็นมาของสัตว์ประเภทตำนาน / เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติ
- 3 เกี่ยวข้องและส่งเสริมภาพลักษณ์ของสังคม สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 4 เป็นตราแผ่นดิน รูปปรากฏบนธง ตราอาร์ม งานวรรณกรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม
- 5 มีความสืบเนื่องถึงปัจจุบันและสามารถนำมาต่อยอดเป็น Soft Power ได้

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนานรวม 14 ประเทศ

1 Belgium : Lion : leo Belgicus (heraldic “ Belgic Lion)

• 2 Netherland:Black tailed godwit:Lion(heraldic symbol)

• นกนางแอ่นหางดำอาศัยในที่ชุ่มน้ำ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

3 United Kingdom: Red Kite(นกล่าเหยื่อขนาดใหญ่), Bulldog: Lion

Scotland:Unicon

Wales:Welsh Dragon(ปรากฏใน Historia

Britonum ประวัติศาสตร์ที่อ้างถึงชาวอังกฤษพื้นเมืองที่ถูกเขียนขึ้นเมื่อ ค.ศ. 829)

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

4 China : Panda:Red crowned crane(นกกระเรียนมงกุฎแดง):**Dragon**

5 Bhutan : Takin (ละมั่งแพะ มีถิ่นกำเนิดในภูฏานที่ใกล้สูญพันธุ์) : **Druk**

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

6 Austria : Barn swallow(นกนางแอ่นบ้าน) :Black Eagle :Austrian Bundes adler (Heraldic “Federal Eagle”นกอินทรีที่ในงานพิธี)

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

7 Germany : Bundes adler(heraldic “Federal Eagle”)

8 Greece : Dolphin : Phoenix

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

9 Russia : Eurasian brown bear : Double-headed eagle

10 Serbia : Wolf : White eagle

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทสัตว์ในตำนาน(ต่อ)

11 Czech Republic : Double tailed lion(เป็นสัญลักษณ์ของอาณาจักรโบฮีเมีย ศตวรรษที่ 10 – 1742) เริ่มใช้เป็นตราสัญลักษณ์ ศตวรรษที่ 13

12 North Korea :Chollima (ม้าบิน : จากเทพนิยาย ว่องไว สง่างาม)

ประเทศที่มีสัตว์ประจำชาติประเภทตำนาน (ต่อ)

13 Indonesia: Komodo : **Garuda** (ครุฑ พาหนะพระนารายณ์) เป็นตราแผ่นดิน

14 Portugal : Iberian Wolf : **Cock of Barcelos** (ไก่ตัวผู้แห่งเมืองบาเซลอส เป็นไก่ในตำนานที่เกี่ยวข้องกับบาทหลวงและความศักดิ์สิทธิ์ของพระแม่มาเรีย / เซนต์เจมส์)

สัตว์ในจินตนาการ ตำนานและความเชื่อของไทย

วัดเทวราชกุญชร

กรมศิลปากรเขียนแบบพระอินทร์ประทับบนช้างเอราวัณ
เป็นสัญลักษณ์วัดเทวราชกุญชร เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

ตราสัญลักษณ์ประจำวัดเทวราชกุญชร

สถาปตปฏิมาเสวตฉัตร พระมหากษัตริยาธิราชเจ้าแห่ง
พระราชวงศ์จักรีทรงพระราชทานนาม พระอินทร์
ทรงถือนวสิริอาวุธเป็นอาวุธประจำพระองค์ ช้างเอราวัณ
เทพบุตร จำแลงเป็นช้าง 33 กระพอง ให้พระอินทร์
และเทพสหจรประทับ

ครุฑ สัตว์ในเทพนิยาย ตำนานและความเชื่อของไทย

5 วัดดัง ไหว้พญาครุฑ

- วัดประยงค์กิตติวนาราม
- วัดโพธิ์ทอง
- วัดบัวขวัญ
- วัดครุฑธาราม
- วัดศรีมหาโพธิ์

องค์พญาครุฑ หลวงพ่อวรา วัด โพธิ์ทอง

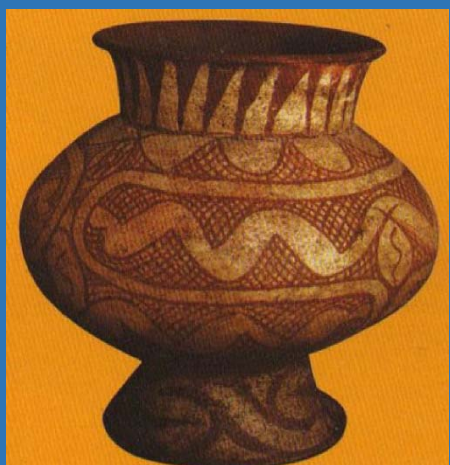
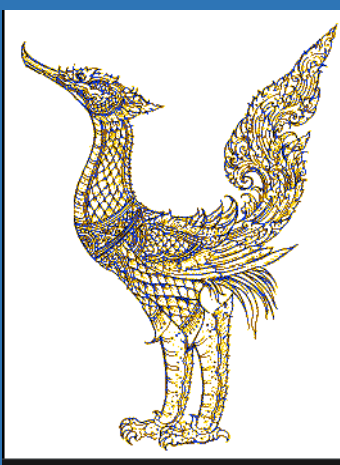

การเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนคร
โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค
เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์สร้างขึ้นด้วยไม้
ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ แล้วเสร็จในรัชกาลที่ ๖
เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ โดยตั้งชื่อตามวิษณุเทพที่
โบราณ ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชผู้ทรง
คือ เชื้อสุพรรณภูมิ หรือชื่อเดิมคือสุพรรณภูมิ
สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๓

ผู้จัดทำ: ภัทราพร นาคะ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒
Facebook: ภัทราพร นาคะ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๒

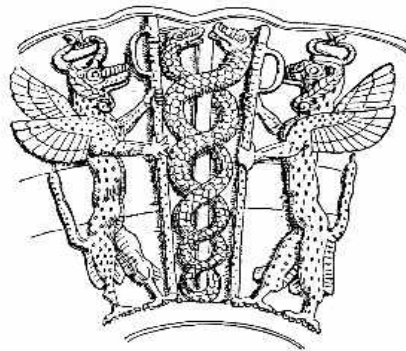
“งู” เป็นสัญลักษณ์ของอะไรบ้างในส่วนต่างๆ ของโลก

ตำนาน Updated: สิงหาคม 21, 2020

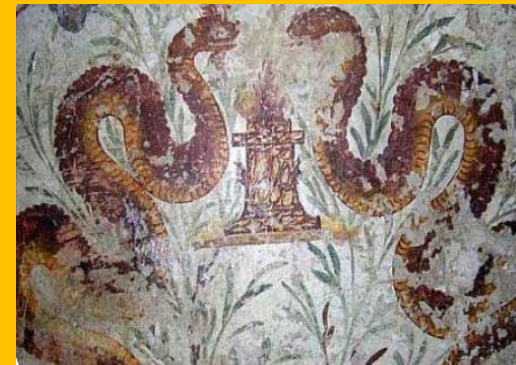
เมโสโปเตเมีย เทพเจ้า Ningizzida มีศีรษะเป็นงู

งูเป็นสัญลักษณ์ของโลกหน้าและความอุดมสมบูรณ์ของพืชผล

เทพเจ้า Ningizzida หรือ Ningishzida ของชาวสุเมเรียน เป็นเทพเจ้าแห่งความอุดมสมบูรณ์ พืชผล และโลกหน้า เทพองค์นี้มักได้รับการสร้างให้มีศีรษะเป็นงู ดังนั้นงูจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ของชาวสุเมเรียนไปด้วย

เทพเจ้า Ningizzida มีลักษณะเป็นงู

อียิปต์โบราณ งามเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอมตะนิรันดร์

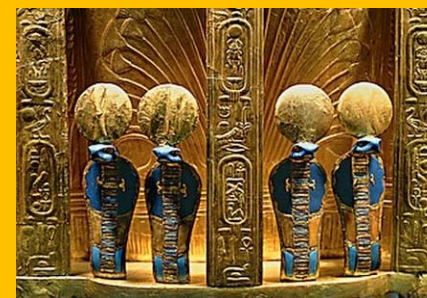
งามเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้าและความศักดิ์สิทธิ์ในอียิปต์โบราณ เทพหลายองค์เกี่ยวข้องกับงาม เช่น เทพเจ้าอามุน (Amun) ที่เป็นงามที่กินหางตนเอง งามจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นอมตะ ความเป็นนิรันดร์ รวมไปถึงกงล้อของธรรมชาติดด้วย

งามในพระคัมภีร์ไบเบิล

ในพระคัมภีร์เก่า (ที่ชาวยิวและชาวคริสต์นับถือ) ถือว่า งามเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้าย และการหลอกลวง เพราะว่างามได้หลอกลวงอดัมและอีฟให้ทำสิ่งที่พระเจ้าห้ามไว้ นั่นก็คือกินผลไม้จาก “ต้นไม้แห่งความรู้เรื่องความดีชั่ว” (Tree of Knowledge of Good and Evil)

อย่างไรก็ตาม ในคัมภีร์ใหม่ (ที่ชาวคริสต์นับถือ) งามไม่ได้ดูเลวร้ายเหมือนกับในพระคัมภีร์เก่า พระเยซูเคยเปรียบเทียบว่างามเป็นสัตว์ที่ฉลาด (Matthew 10:16) ดังนั้นงามจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของสติปัญญาไปด้วย

งามเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วร้ายหลอกลวง
สติปัญญา ความต้องการทางเพศและการรักษาโรค

กรีก

งูเป็นสัญลักษณ์ของการสร้างโลก โลกหน้า
ผู้พิทักษ์ การรักษาโรค มีเทพแห่งยาและการรักษา

สุดท้ายชาวกรีกยังเชื่อว่ามียักษ์ภาพในการรักษาโรค เทพเจ้า Asclepius เทพเจ้าแห่งยาและการรักษา
มักมีงูพันอยู่ตามตัวเสมอๆ ดังนั้นงูจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการรักษาเช่นกัน

อินเดีย

งูเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงการตายและการเกิดใหม่

งูเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดีและความอุดมสมบูรณ์

งูเป็นสัญลักษณ์ของผู้พิทักษ์ เป็นพญานาคที่ปกป้อง

พระพุทธเจ้า

เอเชียตะวันออกเฉียง

จีน

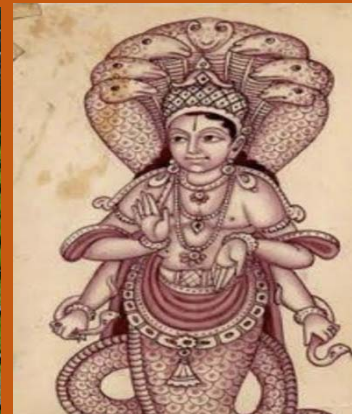
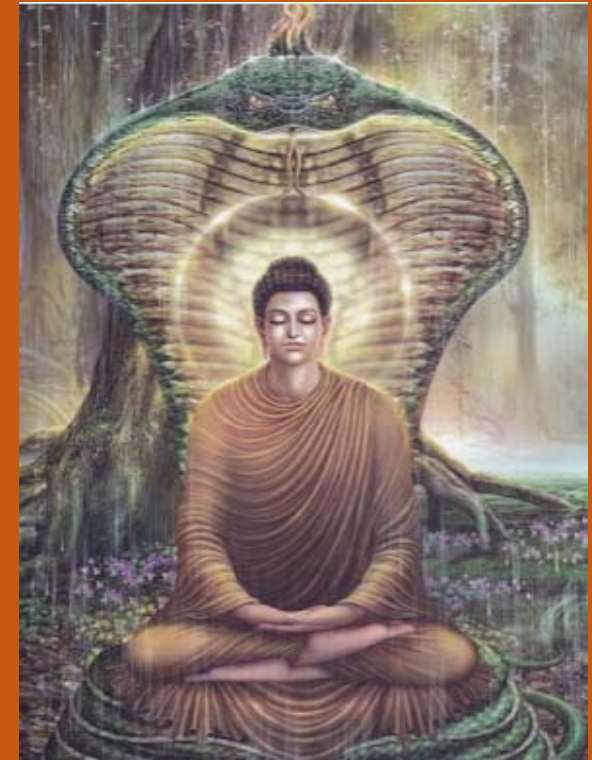
งูเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ฝนตกตามฤดูกาล

งูเป็นสัญลักษณ์ของช่วงเวลา เช่น ปีงู / พลังอันแข็งแกร่ง

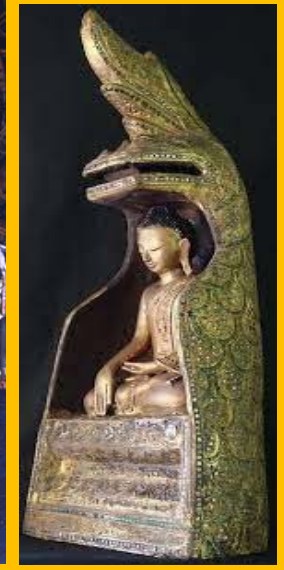
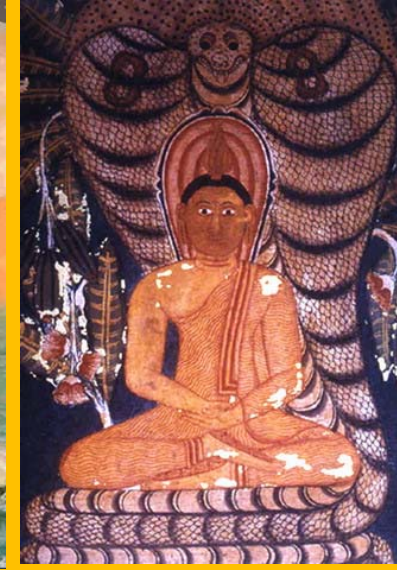
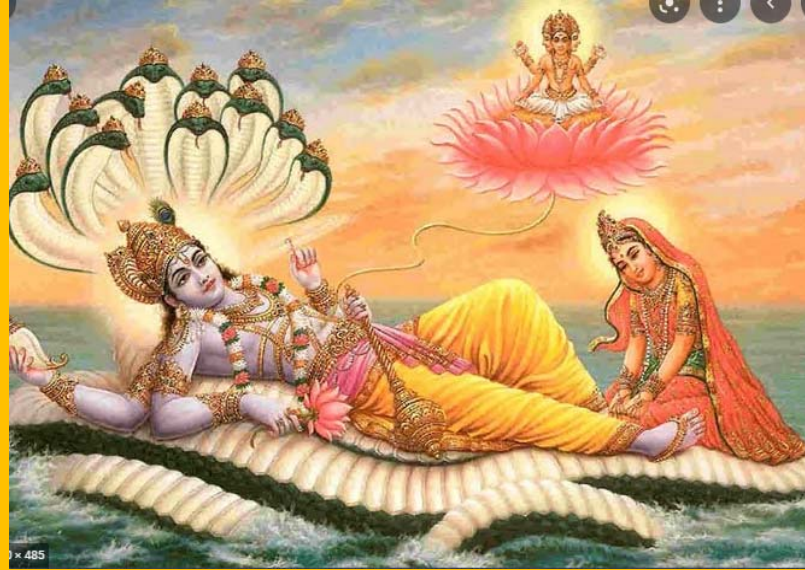
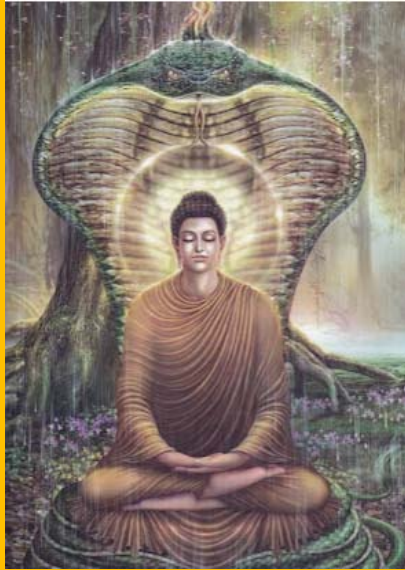
ญี่ปุ่น

งูเป็นสัญลักษณ์ของการป้องกันสิ่งชั่วร้ายโรคภัยไข้เจ็บ

ความโชคดี ความแข็งแกร่งและการเปลี่ยนแปลง

นาค:ตำนานในศาสนาพุทธ —อินดูในอินเดีย ศรีลังกา เมียนมา กัมพูชา ล้านนา และล้านช้าง

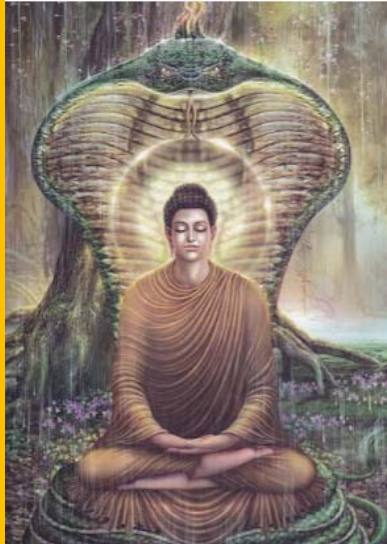
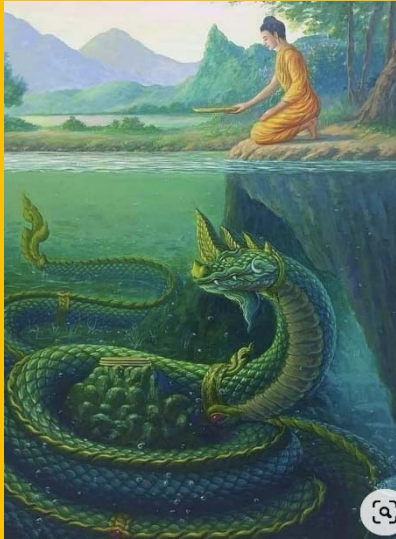

นารายณ์บรรทมสินธุ์ : วิศณุอนันตศायิน

หลวงพ่อพระไชยเชษฐา วัดถ้ำสุวรรณคูหา
จังหวัดหนองบัวลำภู อายุประมาณ 500 ปี

นาคในงานจิตรกรรมและประติมากรรมของไทย/ผู้พิทักษ์ พระพุทธศาสนา

นาค : สะพานเชื่อมระหว่างโลกมนุษย์และสวรรค์ ?

จิตรกรรมฝาผนังตอนพระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

จิตรกรรมฝาผนัง
พุทธประวัติ ตอน
เสด็จลงจากสวรรค์
ชั้นดาวดึงส์ วัดวัง
อ.เมือง จ.พิจิตร

๒0 ๓3878

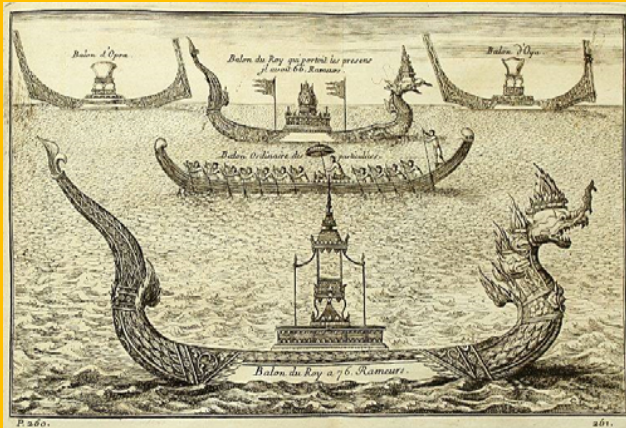
ราชรถที่ใช้ในงานพระราชพิธีของกัมพูชา ไทย สปป ลาว

ราวบันไดนาคประดับพระเมรุมาศ www.kingrama9.th

นาค:เทพแห่งท้องน้ำ : เรือพระราชพิธี เรือนาค เรือนันทนาคราช

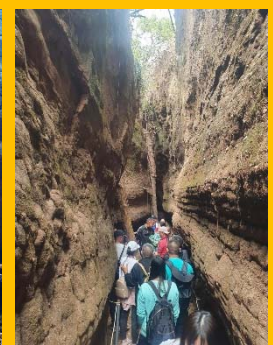

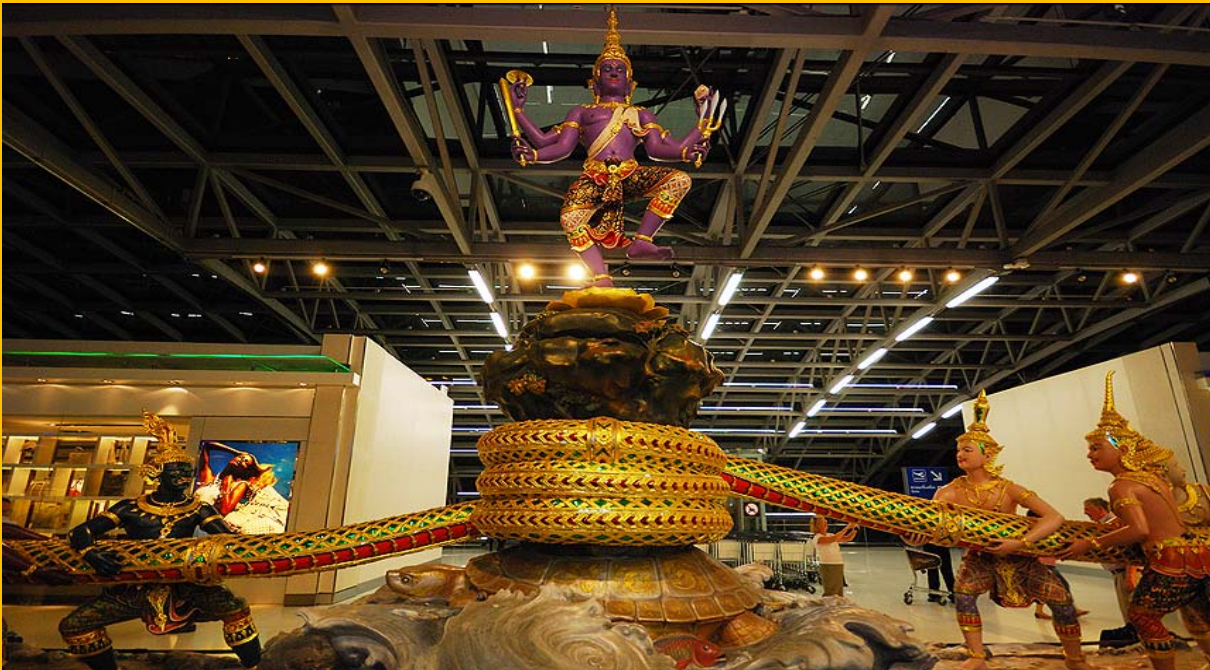
นาค : สัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

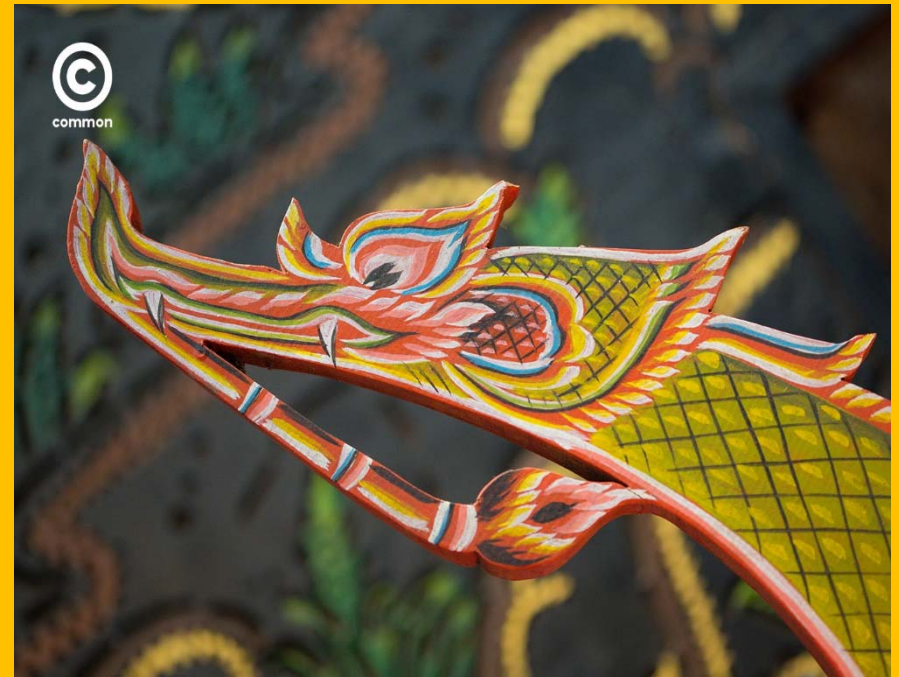

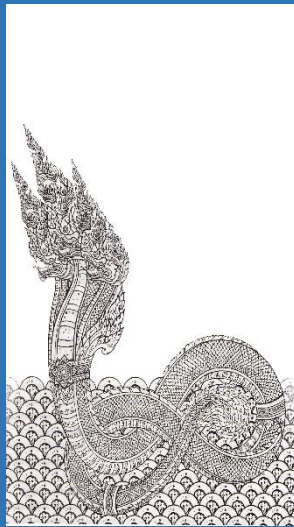
ประติมากรรมกวนเกษียรสมุทร สนามบินสุวรรณภูมิ

จิตรกรรมฝาผนัง
พุทธประวัติ ตอน
เสด็จลงจากสวรรค์
ขึ้นดาวดึงส์ วัดวัง
อ.เมือง จ.พัทลุง

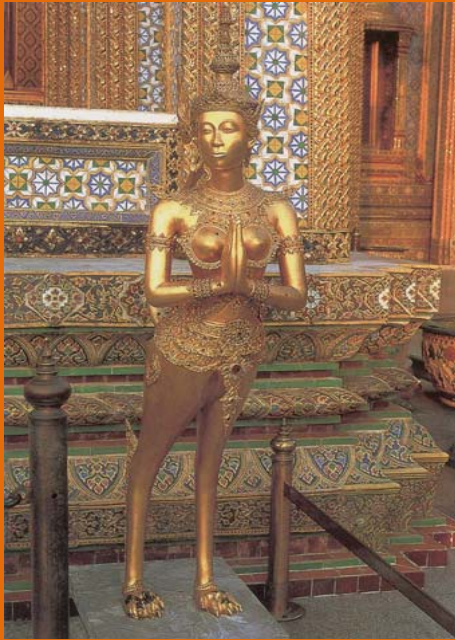

การเรียนรู้และการสร้างสรรค์เกี่ยวกับนาถ /พญานาค

นาค : การนำไปต่อยอดสร้างสรรค์เป็นภาพยนตร์ /ละครโทรทัศน์

ด้วยความขอบคุณยิ่ง สวัสดิ์ดี